CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
General Certificate of Education ADVANCED SUBSIDIARY Level

SANSKRIT **8608/1**

PAPER 1. Prescribed Texts and Essays

MAY/ JUNE 2012

Additional materials:
Answer paper

TIME 2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Write your name, Centre number and candidate number in the spaces provided on the separate answer paper.

Answer **all** questions.

Write your answers on the answer paper provided.

If you use more than one sheet of paper, fasten the sheets together.

INFORMATION FOR CANDIDATES

The maximum number of marks for each question is shown in brackets [ ] at the end of each question or part question.

This question paper consists of 7 printed pages and 1 blank page.

Section A

Prescribed Texts

1 *Hitopadeśa*

(a) कुक्कुरो ब्रूते। माम। नियोगस्यास्य चर्चा किं त्वया कर्तव्या। त्वमेव जानासि यथाहमेतस्याहर्निशं गृहरक्षां करोमि। यतोऽयं चिरान्निर्वृतो ममोपयोगं न जानाति तेनाधुना ममाहारदानेऽपि मन्दादरः। विना विधुरदर्शनं स्वामिनोऽनुजीविषु मन्दादरा भवन्ति। गर्दभो ब्रूते। शृणु रे बर्बर।

याचते कार्यकाले यः स किंभृत्यः स किंसुहृत्। कुक्कुरो
ब्रूते। भृत्यान्संभावयेद्यस्तु कार्यकाले स किंप्रभुः॥ किं च।

आश्रितानां भृतौ स्वामिसेवायां धर्मसेवने।
पुत्रस्योत्पादने चैव न सन्ति प्रतिहस्तकाः॥

ततो गर्दभः सकोपमाह। आः। पापीयांस्त्वं यः स्वामिकार्योपेक्षां करोषि। भवतु। यथा स्वामी जागर्ति तथा मया कर्तव्यम्।

from 'The Ass, the Dog and the Thief'

(i) Translate lines 1 to 5, *'kukkuro brūte .... bhavanti.'* [6]

(ii) Scan lines 8 and 9, *'āśritānāṃ .... pratihastakāḥ'* and name the metre, giving its main characteristics. [6]

(iii) Translate and analyse the following compounds:
(a) *'kāryakāle'* (line 6)
(b) *'sakopam'* (line 10) [4]

(b) अस्ति सृगालः कश्चित्स्वेच्छया नगरोपान्ते भ्रमन्नीलसंधानभाण्डे निपतितः। पश्चात्तत उत्थातुमसमर्थः प्रातरात्मानं मृतवत्संदर्श्य स्थितः। अथ नीलीभाण्डस्वामिनासावुत्थाप्य दूरे नीत्वा परित्यक्तः। ततोऽसौ वनं गत्वात्मानं नीलवर्णमवलोक्याचिन्तयत्। अहमिदानीमुत्तमवर्णः। तदात्मनः किमुत्कर्षं न साधयामि। इत्यालोच्य सृगालानाहूय तेनोक्तम्। अहं भगवत्या वनदेवतया स्वहस्तेनारण्यराज्ये सर्वौषधिरसेनाभिषिक्तः। पश्यत मम वर्णम्। तदद्यारभ्यास्मदाज्ञयास्मिन्नरण्ये व्यवहारः कार्यः। सृगालाश्च तं विशिष्टवर्णमवलोक्य साष्टाङ्गपातं प्रणम्योचुः। यथाज्ञापयति देवः। ततोऽनेन क्रमेण सर्वेष्वरण्यवासिष्वाधिपत्यं तस्य बभूव। ततस्तेन सिंहव्याघ्रादीनुत्तमपरिजनान्प्राप्य सृगालानवलोक्य लज्जमानेनावज्ञया दूरीकृताः स्वज्ञातयः॥

from 'The Blue Jackal'

(i) Translate lines 1 to 4, *'asti .... parityaktaḥ'*. [6]

(ii) Translate the following and identify the compound type of each:
(a) *'vanadevatayā'* (line 6)
(b) *'uttamaparijanān'* (line 11)
(c) *'dūrīkṛtāḥ'* (line 12) [6]

(iii) Relate in brief the story from the point when the jackal first perceives himself to have changed colour. [2]

[Total: 16 + 14 = 30 marks]

2. *Rāmāyaṇa of Vālmīki*

(a) पुनरेव ततो दूराद् वृक्षखण्डाद् विनिस्सृतः ।
दृष्ट्वा रामो महातेजास्तं हन्तुं कृतनिश्चयः ॥

भूयस्तु शरमुद्धृत्य कुपितस्तत्र राघवः ।
सूर्यरश्मिप्रतीकाशं ज्वलन्तमरिमर्दनम् ॥

संधाय सुदृढं चापे विकृष्य बलवद् बली ।
तमेव मृगमुद्दिश्य श्वसन्तमिव पन्नगम् ॥

मुमोच ज्वलितं दीप्तमस्त्रं ब्रह्मविनिर्मितम् ।
शरीरं मृगरूपस्य विनिर्भिद्य शरोत्तमः ॥

from Araṇyakāṇḍa, Chap. 44 vv 12 to 15

(i) Translate lines 1 and 2, *'punareva .... kṛtaniścayaḥ'*. [4]

(ii) Translate the following and identify the compound type of each:
(a) *'sūryaraśmipratīkāśam'* (line 4)
(b) *'mṛgarūpasya'* (line 8)
(c) *'śarottamaḥ'* (line 8) [6]

(iii) Explain the situation described in these verses in relation to events previous and subsequent in Vālmīki's *Rāmāyaṇa* story. [4]

(b) जनस्थानवधं श्रुत्वा निहतौ खरदूषणौ।
ततस्त्वमर्षापहृता जानकी रावणेन तु॥

वञ्चयित्वा वने रामं मृगरूपेण मायया।
स मार्गमाणस्तां देवीं रामः सीतामनिन्दिताम्॥

आससाद वने मित्रं सुग्रीवं नाम वानरम्।
ततः स वालिनं हत्वा रामः परपुरंजयः॥

आयच्छत्कपिराज्यं तु सुग्रीवाय महात्मने।
सुग्रीवेणाभिसंदिष्टा हरयः कामरूपिणः॥

from Sundarakāṇḍa, Chap. 31 vv 10 to 13

(i) Translate lines 1 to 4, *'janasthānavadhaṃ .... aninditām'.* [8]

(ii) Translate the following and identify the compound type of each:
(a) *'kapirājyam'* (line 7)
(b) *'mahātmane'* (line 7)
(c) *'kāmarūpiṇaḥ'* (line 8) [6]

(iii) What is the situation in which these words were spoken? What was the speaker seeking to accomplish? [2]

[Total: 14 + 16 = 30 marks]

[Turn over

3. *Bhagavad Gītā*

तमुवाच हृषीकेशः प्रहसन्निव भारत।
सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वचः॥

अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसे।
गतासूनगतासूंश्च नानुशोचन्ति पण्डिताः॥

न त्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपाः।
न चैव न भविष्यामः सर्वे वयमतः परम्॥

नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत।
स्थितोऽस्मि गतसंदेहः करिष्ये वचनं तव॥

Chap. 2, vv 10, 11 and 12; Chap. 18, v 73

(i) Translate lines 1 to 4, *'tam uvāca .... paṇḍitāḥ'*. [6]

(ii) Translate the following and identify the compound type of each:
(a) *'janādhipāḥ'* (line 5)
(b) *'tvatprasādāt'* (line 7)
(c) *'gatasaṃdehaḥ'* (line 8) [6]

(iii) Explain the philosophy that lies behind the statement in lines 5 and 6. [3]

(iv) Who is speaking to whom in each of the verses above? [3]

(v) Apart from those suggested above, give two other reasons Kṛṣṇa advances to encourage Arjuna to fight. [2]

[Total: 20 marks]

Section B

Essays

1. Write a short essay on **one** of the following:

(a) What is the importance of Kṛṣṇa's encounter with demonic forces in the *Śrīmad Bhāgavatam*?

(b) Would the *Śrīmad Bhāgavatam* appeal to a wide variety of readers?

[20 marks]

2. Write a short essay on **one** of the following:

(a) Could the legal system of a modern democracy be based on the *Laws of Manu*?

(b) How does Manu inculcate respect in society through his laws?

[20 marks]

BLANK PAGE